

Jegyzőkönyve

a bihari reform. egyházmegye 1876. márczius 27. és 28. napjain Nagyváradon tartott

K Ö Z G Y Ü L É S É N E K.

Pap Károly esperest és Ercsey Zsigmond segédgondnok kettős elnöklete alatt jelen voltak: Ember Károly, Szokolay József, Gaal Imre, Ember Pál, Szabó Zsigmond, egyházi, — Dobozy Menyhért, Tar Imre, Ercsey Géza, Millye Gyula, világi tanácsbírák. — Oláh József, Benedek László, Szűcs Lajos, jegyzők. — Szikszay József lelkészgyámoldai, Szabó Károly házi pénztárnokok.

Képviselők:

Ártándról: Szabó Károly, B. Nagy József.

Bojtról: Csillag Lajos, Varga Mihály.

Csatárból: Szilágyi Pál, Tóth Sándor.

K.-Jenőből: Hegedüs Ferencz, Takács Gábor, Szakács Imre.

M.-Keresztesről: Kádár István.

M.-Telegdről: Kágyi István.

N.-Szántóról: Zétényi Imre.

K.-Szántóról: Zétényi Mihály, Tóth István.

H.-K.-Szalodobágyról: Egyedi József, Szebeni Sándor.

H.-K.-Kovácsiból: Orbán Sándor.

N.-Kerekiből: Gaal Imre.

H.-K.-Pályiból: Szabó Sándor, Munkácsi Sándor.

N.-Váradról: Deczki Dániel, dr. Miskolczi Mihály.

Pelbárthidáról: Benedek László, Nagy Sándor.

Szalárdról: Kis Beniamin, Vég Sándor.

M.-Telkiből: Szabó Gyula.

Nyüvedről: Bujdosó Lajos.

Örvendről: Biró János, Lukács Ferencz.

P.-Toldról: Puskár Dávid.

Püspökiből: Borsi Lajos, Szabó Lajos.

A tanítói kar képviselői: Juhász Lajos, Szabó Gyula.

Lelkészek: Nagy István, Tóth József, Varga István, Papp Károly, Szemes László, Szalai Pál, Bugyi Sándor, Biró János, Kocsis József, Nádudvari Lajos, Csillag Lajos, Bujdosó Lajos, Kiss Beniamin, Bokros Benedek, Makay Károly. — Segéd-lelkészek: Nagy Sándor, Bedő Károly, Dóczi Imre, Kun Béla. — Vallástanár: Zsigmond Ferencz.

Tanítók: Bokros István, Engi Károly, Nagy Imre, Lengyel Károly, Szabó Gyula, Daróczi József, Császár Károly, Szabó Lajos, Kalas György, Csíkos Mihály, Sziráki Béla, Seres János, Kis Sándor, Ábrányi Lajos. — Juhász Lajos, Dankó Sándor énekvezérek, — és más hallgatók.

Esperest buzgó alkalmi ima s a mult gyűlés óta az egyházmegye kebelében történt nevezetesebb mozzanatok, s jelen gyűlés főbb tárgyai elősorolása után az egybegyűlt tagokat üdvözlí, s a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

1. szám. Ritoók Zsigmond világi tanácsbíró levélben tudatja, hogy halaszthatlan teendői miatt jelen gyűlésünkben részt nem vehet.

Tudomásul vétetik.

2. szám. Beterjesztettek a következő, folyó évi márczius 7-én, bizottság által megvizsgált számadások:

I. Szabó Károly házi pénztárnoknak 1875/6. évről vezetett számadása, mely szerint:

Bevétel	7027 frt 25 1/2 kr.
Kiadás	6541 " 30 "
Maradvány	485 " 95 1/2 "
Tőkepénz	5894 " — "
A pénztár állása	6379 " 95 1/2 "

II. Szikszay József lelkészgyámoldai pénztárnoknak 1875/6. évről vezetett számadása, mely szerint:

Bevétel	2176 frt 06 1/2 kr.
Kiadás	1468 " — "
Maradvány	708 " 06 1/2 "
Tőkepénz	14072 " 46 1/2 "
A pénztár állása	13780 " 53 "

III. Szikszay József könyvtárnok számadása 1875/6. évről:

Bevétel	130 frt 05 kr.
Kiadás	128 " 08 "
Maradvány	1 " 97 "

IV. Pap Károly esperesnek az 1875/6. évről vezetett következő számadásai:
 1. Tüzkármentési pénztár, melynek jelenlegi állása: 254 frt 91 kr.
 2. Az esperesi hivatalhoz, 1875. márczius 30-tól 1876. márczius 7-ig befolyt pénzekről vezetett számadása, mely szerint bevett és kiadott következőleg:

1. Államsegély az 1875. július 15-ki egyh. ker. gyűlésen	1320 frt — kr.
2. Eperjesi ág. hv. tanítóképezde javára előrusított sorsjegyekért	27 " — "
3. 10 darab magyar államsorsjegyet 2 frt	20 " — "
4. Egyházker. pénztárba, bihari egyházm. közigazgatási járuléka	240 " — "
5. " " jegyzőkönyvek, névtár, tanterv ára	90 " 95 "
6. " " egyházi rendszabályok Tóth Sámuelről	44 " — "
7. " " könyvradományok 10 cím alatt	49 " 94 "
8. Főiskolai pénztárba átalakítási költségek	219 " 44 "
9. " " tápoldák	16 " 73 "
10. " " építési költség	241 " 94 "
11. Senior részére	5 " — "
12. Egyházm. közpénztárba 12 cz. a.	460 " 87 "
13. " lelkészgyámoldai pénztárba 3 cz. a.	264 " 48 "
14. Tanítógyámoldai pénztárba 4 cz. a.	196 " 37 "
15. Egyházm. könyvtár	72 " 52 "
16. Tanítói könyvtár	60 " — "
17. T. Buzás Lajos részére	8 " 76 "
18. Révnek iskolai szükségletre	10 " — "
19. Orsovai egy. prot. templom építésére	39 " 05 "
20. Tüzkármentesítési illetőség az egyházkerületől	32 " 69 "
Összesen: 3400 " 74 "	

Hátralékban vannak: főisk. építési költség 240 frt 10 kr. — Közpénztárt illető 48 frt 10 kr. — Tartoznak: Bihar, Csökmő, Zsáka, N.-Szántó, k.-szántói lelkész, N.-Kereki. — *Esperest jegyzése:* Csökmő és Zsáka azóta befizettek.

V. Szabó Lajos, tanítógyámoldai pénztárnoknak 1875/6. évről vezetett számadása, mely a tanítói testület által f. évi márczius 19-én megvizsgáltatott, mely szerint:

Bevétel	656 frt 82 kr.
Kiadás	616 " 22 "
Maradvány	40 " 60 "
Tőkepénz	6368 " 93 "
A pénztár állása	6409 " 53 "

Minden számadások a bizottságok véleménye folytán — mely szerint hűséggel és pontosan vezetetteknek találtattak — helybenhagyatnak, s illető számadók — a szokásos fentartás mellett — a további számadás terhe alól felmentenek. — A bizottság által kifogásolt kötvények 30 nap alatt szabályszerű kötvényekkel cserélendők ki, — ellenes esetben pénztárnok a tőke felmondására és behajtására utasíttatik.

3. szám. A pénztári számadásokat vizsgáló bizottság felhívja az egyházmegye figyelmét azon körülményre, hogy miután a régebbi kötvények 6 %-ra van-

nak betáblázva, noha jelenben 10 %-ot fizetnek, beperesítés esetében a törvény csak 6 %-ot itél meg, minek folytán a per folyama alatt minden 100 frtnál 4 % veszteség van, — kér intézkedni a pénztáraknak e tekintetbeni biztosítása iránt.

Illető pénztárnokok utasíttatnak, hogy azoktól, kik 6 %-ra kölcsönöztek volt, új pótkötvényt vegyenek, melyben magokat 10 % fizetésére kötelezik; a kamatfizetést mulasztóknak pedig a tőke mondassék fel.

4. szám. Esperest előadja, hogy Nagy János, tanító értekezleti pénztárnok, a fenálló szabály ellenére, számadásait be nem terjesztette.

Nagy János, tan. értek. pénztárnok szabály ellenes mulasztásáért megrovatják, s kötelességének ezutáni pontos teljesítésére komolyan utasíttatik.

5. szám. Olvastatott az állandó szavazat bontó küldöttségnek Nagyváradon f. év január 18-án felvett jegyzőkönyve, mely szerint a Fehér Frigyes elválasztott tanácsbíró vissza lépésével betöltetlenül álló világi tanácsbírói állomásra: Millye Gyula 14, Kovács Károly 8, Tárcai Sándor 8, Balásházi Bertalan 4, Szász Gusztáv 1, dr. Miskolczy Mihály 1, Kis Elek 3, Ilosvai Pál 1, Miskolczy György 1, dr. Ercsey Imre 1, Fehér Frigyes 1 szavazatot nyertek, s mint legtöbb szavazatot nyert egyének — általános többség nem lévén — kitűzettek: Millye Gyula, Kovács Károly és Tárcai Sándor.

Kapcsolatban ezzel olvastatott ugyanazon küldöttségnek Nagyváradon 1876. márcz. 7-én felvett jegyzőkönyve, mely szerint a kitűzött egyének közül Millye Gyula, egyházm. világi jegyző 27, Tárcai Sándor 10, Kovács Károly 7 szavazatot nyervén: Millye Gyula általános többséggel elválasztott tanácsbíróul kijelentetik.

Örömmel veszi tudomásul s erősíti meg az egyházmegye, a jegyzői teendőkben öt évig buzgalommal s odaadással szolgált Millye Gyula megválasztását; ki is az eskütelre felszólítottán, s azt készséggel letévén, székét jó kívánatok közt, ügyszerezet, jóakarattal s részrehajlatlanság ígérete mellett, elfoglalja. — A megüresült világi jegyzői állomás betöltése végett, elnök esperest a szavazás elrendelésével megbíztatik.

6. szám. Egyházmegyei közpénztárnok Szabó Károly — okul adván azt, hogy már 3 évet eltöltött hivatalában — erről való lemondását szóbelileg beterjeszti.

Miután egyházmegyeileg hozott, s kötelező erejű szabály, hogy minden egyházmegyei hivatalnok hat évre terjedő hivatal viselési kötelezettséggel bír: névezett közpénztárnok lemondása nem fogadtatik el.

7. szám. Olvastatott Pap Károly esperest jelentése a belhivatalnokai karban a múlt őszi közgyűlés óta történt változásokról, mely szerint:

I. A lelkései karban:

Ács András püspöki engedély mellett M.-Kakucson a lelkései teendőkre ideiglenesen felhatalmaztatott.

Szabó Menyhért, hittan folyamatot végzett, lelkész képességi vizsgát még nem tett egyén, a keresztesítésre, pohár osztásra és igehirdetésre kibocsáttatott előbb Fürtára, majd J.-Hodosra.

II. A tanítói karban:

Nagy Kerekiben Szakács János helyébe, ki a tanítói pályáról kilépett, leánytanítóul alkalmaztatott Csató Péter II.-od éves képezdész.

Hk.-Pályiban, Földesi Mihály helyébe, ki vissza ment a képezdébe, ideiglenesen Tóth Gergely, volt t. szalkai tanító.

Réven, szinte ideiglenesen, Német Lajos, volt rittbergi tanító.
 Öröndön elhunyt Kállay Lajos érdemes tanító f. é. márcz. 14-én, s 16. án eltemettetett.

Az egyházmegye Kállay Lajos volt öröndi tanító elhunytát részvevő — a lelkései és tanítói karban történt változásokat pedig jóváhagyó tudomásul veszi.

Az esperesti pecsétjű lefizetését a n.-kerekii és hk.-pályii egyházak részéről a közpénztárnok kezébe megrendeli. — Révnek és M.-Kakucson elengedtetvén, — Szabó Menyhértért pedig befizetve lévően.

8. szám. Az ártándi egyház Engi Ferenczet fitanítóul kéri.

Engi Ferencz, ártándi eddigi időközi tanító rendes fitanítóul megerősíttetik, azon remény alatt, hogy a tanító-képezdét végezvén, mielőbb tanítói oklevelet szerzend, s egyház és tanító a 2-2 frt díj lefizetésére utasíttatnak.

9. szám. A m.-keresztesi egyház, Nagy Imre m.-telegdi tanítót kis-ita-
 nitóul kéri.

Nagy Imre m.-keresztesi kis fitanítóul megerősítettik.
10. szám. Csátár, az organistasággal egybekötött fitanításra Lengyel Károly kisenői tanítót kéri.

Lengyel Károly a jelzett hivatalban megerősítettik.

11. szám. A hk.-pályi egyház, más ajánlkozó nem létében, tanítóul eddigi ideiglenes tanító Tóth Gergelyt kéri.

Tóth Gergely ismét csak ideiglenes minőségben a hk.-pályi tanítóságban megerősítettik.

12. szám. A n.-kerékii egyház Csátó Péter eddigi ideiglenes leánytanítót állomásán meghagyatni kéri.

Csátó Péter ideiglenes leánytanítói állomásában megerősítettik.

13. szám. A m.-telegdi egyház üresedésbe jött iskola-tanítóul Lévai Jánosost elfogadni nyilatkozik.

Lévai János, első éves képezdész s volt lessi segédtanító, a m.-telegdi tanítói állomásban ideiglenesül megerősítettik.

14. szám. A hk.-kovácsii egyház organista-tanítóul, eddig k.-marjai kisi tanítót, Balog Lajost kéri.

Balog Lajos a hk.-kovácsii tanítóságban megerősítettik.

15. szám. Hk.-Szaldbágy üresedésbe jött tanítói állomását Lázár Gergely, 2-od éves képezdei növendékkel óhajta betölteni.

A kérelemnek hely adatván, Lázár Gergely a szaldbágyi tanítóságban ideiglenesül megerősítettik.

16. szám. A kisenői egyház Kónya Károlyt, eddig m.-keresztesi volt kisi tanítót kéri tanítóul.

Kónya Károly a k.-jenői tanítóságban megerősítettik.

17. szám. A n.-szántói egyház tanítóul, Sarkadi Józsefet, f.-vásárhelyi tanítót kéri.

Sarkadi József a n.-szántói tanítóságban megerősítettik — 2-2 frt díj lefizetése mellett.

18. szám. Az üresedésbe jött örvendi, pelbárhthi vegyes és csatári leány tanítóságok betöltésével:

Esperest megbízatik.

19. szám. Esperest felhívása folytán:

Mindazon tanítók, kik a képezdei vizsgákat le nem tették, vagy tanítói oklevelet nem szereztek, ismételve figyelmeztetnek egyházmegyénk 1875. novemberi gyűlése 14. szám alatti végzésére, azon kijelentéssel, hogy a most alkalmazott tanítók, valamint a régiebbek, kik tanítói igazolvánnyal, vagy oklevéllel nem bírnak, ennek megszerzése csak ideiglenes tanítóul tekintetnek. — Ugyan azért, a kiknél a változási díj mennyisége kitéve nincsen, az újonnan alkalmazottakért változási díj, egyház és lelkész csak 1-1 forintot kötelesek fizetni.

20. szám. Olvastatott a bihari reform. egyházmegye felkípásztori egyetemes érkekeztetének 1875. szept. 21-én Nagyváradon felvett jegyzőke 2-ik száma, mely szerint 3 lelkési kör, a körösvölgyi körnek ellenében — a felállítatni tervezett takarékmagtár létrehozását célra nem vezetők, sőt kivihetetlennek tartja.

Tudomásul vétetik, fenhagyatván a körösvölgyi körnek szabad intézkedési joga.

21. szám. A csatári egyház parlag szőlője eladhatásáért újabban folyamodik.

Azon okok, melyek miatt az egyházmegye 1874. októberi gyűlése 12. számú végzésében az eladást nem engedélyezte, most sem szűnven meg, a mennyiben az eladás, az ingatlanok alacsony ára miatt, az egyház nagy kárával történhetné, — ragaszkodik érintett végzéséhez s az előjáróságot komolyan utasítja a szőlő jó karba hozására, avagy csak azért is, hogy kedvezőbb időfordulattal az eladás előnyös lehessen.

22. szám. Tárgyalás alá vették az egyházmegyei lelkész gyámoldai és közpénztári — Pap Károly esperest, Nagy István és Tar Imre küldöttségi tagok által átnézett, és újból szövegezett — alapszabályok.

A lelkész gyámoldai és közpénztári átnézett, és újból szövegezett alapszabályok egész terjedelmükben jóváhagyatnak s megerősítettnek, — mint a % és % alatti mellékletben olvashatók.

23. szám. Lengyel János, elnyomorodott s hivatalviselésre alkalmatlan tanító államsegélyben részesülhetéért folyamodik.

Lengyel János, ki a tanítói pályán 40 évig működött, s orvosi bizonyítvány szerint majdnem teljesen elvesztett látási tehetése, s egyébként is

testi elnyomorodása miatt kenyérkeresetre képtelen lett, a f. t. egyházkerület figyelmébe, államsegélyben részesítését végett, melegen ajánlatik.

24. szám. Tárgyalás alá vétetett az államsegély tárgyában kinevezett egyházkerületi küldöttségnek, Debreczenben, 1875. nov. 25-ikén tartott tanácskozmányáról felvett jegyzőkönyv; s ezzel kapcsolatban Pap Károly esperestnek beterjesztvénye, melyben felhívja az egyházmegyét, nyilatkozni a felett, hogy: elfogadja-e az államsegélynek tervezett felosztását; továbbá kéri, indokolt megállapítását azon egyházak, lelkészek és tanítók névsorának, melyek és kik, állandó segélyeztetést igényelnek; végre utasítását a lelkészgyámoldai pénztárnoknak, hogy az egyházak osztályozásáról szóló kimutatást, a felterjesztés végett, hozzá küldje meg.

Egyházmegyénk, az államsegély tárgyában kinevezett egyházkerületi küldöttség munkálatait elfogadja, s az abban tervezett felosztási szabályozást helyesli; — azonban a 2-ik szám alatt a 8000 frtnak 13 egyházmegye lelkészgyámoldaja között mikép leendő felosztása kulcsát, — mely tekintve azt, hogy a különböző egyházmegyék egyházainak osztály-értéke között igen nagy különbségek forognak fenn, s az igazságos és méltányos felosztásra nem vezethet el — nem fogadja el; hanem azt hozza ajánlatba, hogy kérsenek be az egyházmegyékben a lelkési fizetések becsületei, s ezekből derítsék ki, az egyházmegyékbeni lelkési csekély fizetések több vagy kevesebb száma.

Azon egyházak és belhivatalnokok névsorát — melyek és kik folytonos segélyezés nélkül fel nem állhatnak, állandó segélyezést igényelnek, s fenntartásuk, vallás és nemzetiség tekintetéből, mulhatlan szükséges, — következőleg állapítja meg egyházmegyénk:

I. Egyházak: 1. Rév. 2. M.-Kakucs. 3. Fugyi-Vásárhely. 4. Fugyi. 5. Nagy-Tótfalu. 6. Less.

II. Lelkészek: 1. Rév. 2. M.-kakucs. 3. F.-vásárhelyi. 4. Nagy-tótfalui. 5. Fugyi. 6. Less.

III. Tanítók: 1. Rév. 2. F.-vásárhelyi.

Végre Szikszay József, lelkészgyámoldai pénztárnok utasított, hogy az egyházak osztályozásáról szóló kimutatást elkészítven, esperesthez terjessze be.

25. szám. F. t. Révész Bálint püspök úr megküldvén az „Énekes könyv” újabb kiadása tárgyában véleményezéssel megbízott küldöttség munkálatait: e munkálata vonatkozólag az egyházmegyét megbizott nyilatkozatra, s észrevételeinek az egyházkerületi közgyűlésre való felterjesztésére hívja fel.

Miután énekes könyvünk példányai már fogyó félben vannak s az újból nyomtatás szüksége előállott, addig is, míg a szoltárok teljes mérvben a mai ízlés, keresztényen vallásos fogalmak és költészet szabályai és kívánalmai szerint újból átdolgozathatnának: egyházmegyénk az egyházkerületi küldöttség véleményes munkálatait elfogadja, s magáévá teszi — s ezen nyilatkozatát a f. t. egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

26. szám. Felolvastatik a csökmői presbiterium megalakítása végett kinevezett küldöttségnek — közelebb pedig csökmői lelkész Papp Károlynak e tárgyban az esperesthez beküldött jelentése, mely utóbbi szerint, a presbiterium véglegesen megalakult.

Örvendetes tudomásul vétetik.

27. szám. Olvastatott Szikszay József egyházm. lelkészgyámoldai pénztárnok folyamodványa az iránt, hogy a mennyiben az általa p.-ujlaki lakos Szabó Imre és nejeinek, egy 2230 frtra becsült ingatlanra kölcsönzött, és részben első helyen betáblázott 800 frtos követelés — a hosszas perlekedés folyama alatt előállott ingatlan értékcsökkenés folytán — egy részében behajthatóvá nem lett, s ekként a lelkészgyámoldai pénztárt károsodás érte: azon esetben, ha tőle a tőke egészben befizetése követelhetnének, legalább a kamatok és perkoltségek megfizetése alól mentessék fel.

Tekintettel arra, hogy a foyamodó gyámpénztárnok az általa eszközölt kikölcsönzésnél, lehetőleg a fenálló szabályok értelmében járt el; s hogy a gyámpénztári követelés behajtása és biztosítása körül minden törvényes lépéseket megtéve, a károsodás csak is a mostoha időjárás következtében idéztetett elő: abbéli kérelmének, hogy a kamathátrányok — egy év és négy hónapról — megfizetése alól mentessék fel, s hogy a perbeli költségek a gyámoldai pénztárból fedeztessenek — noha a perkoltségeknek 213 frt 21 krban lett felszámlátása az egyházmegye tulajmagasnak tekinti — hely adatik. Ellenben a kikölcsönzésnél ezen követelés fedezésére tenmaradt összegnek — mennyiben a kikölcsönzésnél kellő vigyázattal nem járt el — 800 frtra leendő kiegészítése mellett, a gyámoldai pénztárba leendő befizetésére köteleztetik.

A fentebbi elengedésre vonatkozólag is, meg várja az egyházmegye, különösen azon körülményről fogva, mert a kérdéses ingatlanok 602 frt vételár

mellett folyamodó tulajdonává lettek, hogy azon esetben, ha megvett ingatlanokat oly ár mellett sikerülne elárulni, hogy követelése és befektetéseinek felül részben kisebb vagy nagyobb összeget nyerne, e nyereséget arányához képest, — bizonyosan nem kívánva a lelkész gyámoldai pénztár pénzén nyereszkezni — szenvedett kárára nézve kárpótolandja.

Miről folyamodó Szikszay József gyámoldai pénztárnok végzésileg értesített.

29. szám. Révész Bálint püspök 1303/1875. sz. a. — a közoktatási miniszter leirata folytán — a népiskolai nagy szünidőt július és augusztus hónapokra áttétetni javasolja.

Miután egyházmegyénk e tekintetben előzőleg már, 1875. márczius 31. sz. végzésében, hasonló értelemben intézkedett, f. t. püspök ur ezen javaslata tudomásul vétetik.

29. szám. Felvétel a hk-száldobágyi egyházi előjáróság folyamodványa, melyben az egyház és lelkészi hivatal tulajdonát képező szőlők eladása megengedését kéri.

Mielőtt jelen ügyben érdemleges határozat hoznánk, az ügy állásának megvizsgálása szükségesnek találatik s a vizsgálat foganatosítására Nagy István nagyváradi lelkész és Millye Gyula tanácsbíró oly módon küldetnek ki, hogy a vizsgálati iratokat, véleményes jelentések kíséretében, az őszi közgyűlésre mutassák be.

Miről Nagy István és Millye Gyula, egy a száldobágyi egyházi előjáróság végzésileg értesítettek.

30. szám. Bemutatatik a kismarjai egyháztanácsnak 1875. jun. 7. 2. sz. a. határozata, melyben az egyházmegyei, az 1875. márcz. 37. sz. a. kelt s a kismarjai egyházi előjáróságot megrovó határozatot megváltoztatni kéri.

Miután az egyházmegye arról, hogy az alapító levél az egyházmegye levéltárában elhelyezve van, a levéltárnok által felvilágosított: a kérelem egyszerűen tudomásul vétetik; s elnök esperest utasítatik, hogy az eredeti oklevelet a gyámoldai pénztárnoknak, annak másolatát pedig a levéltár részére adassa ki.

31. szám. Elnök esperest a csatári rektori udvaron építendő kuthoz szükséges fák ügyében hozott s az előjáróság határozatát megváltoztató ítéletet — az előjáróság felelőssége folytán — felülvizsgálat végett beterjeszti.

Esperestnek 19/1876. sz. a. hozott s a presbiterium határozatát megváltoztató ítélete — az abban felhozott indokok alapján — helyben hagyatik; s erről az előjáróság értesíteni rendeltetik.

32. szám. Esperest beterjeszti a csatári ref. egyház f. é. jan. 2. tartott gyűlése jegyzőkönyvét, melyben jelentetik, hogy Zádori István és neje Nagy Susánna egy 6 változatú orgonának 600 frtért önköltségükön leendő készíttetését, megajánlották, s ez ajánlatnak elfogadását és megerősítését kéri.

A kegyeletes érzés ezen egyik kitűnő nyilatkozata örvendtes tudomásul vétetik; a tett ajánlat e helyen is elfogadtatik s a nemes keblű adakozók részére jegyzőkönyvileg köszönet nyilvánítottatik.

33. szám. Indítványoztatott, miként az egyházkerületi közgyűlésre küldetni szokott egyházmegyei képviselők sorrendje szorosan állapítsák meg, illetőleg tétessék intézkedés, hogy az egyházmegye az egyházkerületi közgyűléseken, egyházi és világi küldöttek által, mindenkor képviselve legyen.

Tekintettel arra, hogy az egyházmegyének, az egyházkerületi közgyűléseken képviseltetése nem csak joga, hanem kötelessége is; tekintettel arra, hogy az eddig e tekintetben fenállott gyakorlat a céljának teljesen meg nem felelt; az esperest és segédgondnokokat kívül, kik hivatalukból folyólag tagjai az egyházkerületi közgyűléseknek — a képviselői tekintetéből azon kijelentéssel, hogy első sorban az egyházmegye, választott tisztviselőit kívánja alkalmaztatni, követvezők sorrendjébe állapítatik meg:

Egyháziak:

Ember Károly
Szokolay József
Gaal Imre
Ember Pál
Szabó Zsigmond
Benedek László
Oláh József
Szabó Károly
Szikszay József.

Világiak:

Dobozy Menyhért
Tar Imre
Ritoók Zsigmond
Ercsey Géza
Millye Gyula
Szűcs Lajos
A választandó jegyző.
Miskolczy Mihály
Egy világi egyén.

Világosan megjegyeztetik azonban, hogy ha a sorrend szerint következett egyén, igazolt okoknál fogva a közgyűlésen meg nem jelenhetne: ez esetben elnök esperest felhatalmaztatik, hogy a megjelenésben gátoltatott egyént a fennevezett, vagy más, az egyházi ügyek iránt érdekel viseltető egyénnel helyettesítse; egyszersmind esperest utasítatik, hogy a megállapított sorrend szerint következőket — megnevezve a közgyűlés határait — mindenkor előzőleg és ideje korán értesítse, illetőleg kötelességök teljesítésére hívja fel.

Végül felemlítettik, hogy a legközelebb tartandó egyházkerületi gyűlésen a képviselést Szabó Zsigmond és Millye Gyula kezdenék meg, s a sorrend, követőleg leendő folytatandó.

Miről az összes, egyházi és világi tanácsbírók, és egyházmegyei hivatalnokok végzésileg értesítettek.

34. szám. Esperest beterjeszti, a szolgabíró Medzihadszky Frigyes által hozzá, illetékes elbáns végett áttett panaszos ügyét a párbírózást tekintetében, f.-vásárhelyi kiskoru árvaaknak.

Ezen ügynek a helyszínen leendő megvizsgálása szükségesnek találtatván, az ügyiratok kiadása mellett, a vizsgálatnak a szabályszerű látogatás alkalmával leendő foganatosításával, esperest, jelentése bevétele mellett, megbízatik.

35. szám. Beterjesztetik a révi templom felszentelésére esperestilleg küldött Szokolay József jelentése, melyben tudatja, hogy az ujonnan felépült s felszerelt templom — a vidékbeli lelkészek, és a helybeliek vallásos örömeiben résztvenni óhajó szépségű hitorszósok jelenlétében, — felszenteltetik, s ének, ima, tanítás és az urvacsora kiszolgáltatásával, a nyilvános használatnak átadott.

Rég táplált óhaját látva teljesülni az egyházmegye a révi templom felépültével, a jelentést örvendtes tudomásul veszi. s azt azon óhajattal kíséri, hogy vajha a révi végegyház lenne biztos s nyugalmas réve ama feltett kettős kincsünknek, vallásunk és nemzetiségünknek mind az időknek végéig.

36. szám. Esperest Pap Károly, szemben az 1875. XXXII t. cz. 42 §-ának azon rendelkezésével, hogy minden iskola fenntartó köteles az iskolájában lévő mindegyik tanítói állomáért a meghatározott 12 frtót 1875. január 1-jétől megfizetni, még azon esetben is, ha az illető tanító nem tagja a nyugdíj-intézetnek, minthogy ezen § az egyházakra új terheket ró, melyeknek megfelelő fedezet az egyházak pénztárában nem találatik: határozatot kér az egyházmegyétől, hogy autonómiánkból kifolyólag, ezen tanítói nyug- és gyámdíj végett országos adót az illető egyházak saját hivatkozott kivitessék és beszédessék.

Miután a tanítói nyug- és gyámdíjzét javára a fent kijelölt összeget, mint országos adót, az iskolát fenntartó egyházaknak befizetni kötelességök: ezenel utasítatnak és felhatalmaztatnak az egyházak, hogy ha más forrásból nem lehetne, a töltök követelt összegeket a hivatkozott kivitessék, s behajthassák.

37. szám. Olvastatott Biró János lelkész azon jelentése, hogy az örvendi egyháztanács a tanítói fizetést javította azzal, hogy az eddig fizetett tandíjon felül minden tanítványért annak szülei 1/4 véka búzát, vagy e helyett 1 véka csós tengerit fognak fizetni.

A tanítói fizetés javítása örvendtes tudomásul vétetik, s az örvendi egyháztanács utasítatik a bejelentett javításnak a bérlevél pontjai közé felvétele, s már közelebb e javítással kiállítására.

38. szám. Tárgyalatott a lelkészi fizetés minimumának — a lelkészi körök véleményei figyelembe tartásával — megállapítására megbízott küldöttség véleményes jelentése.

A küldöttség véleményét: mely szerint egy oly egyénnek, ki, mint a lelkész, a társadalom, családi és magánélet oly sok és fontos igényeit tartozik betölteni — megélhetésére legalább 800 frt szükségeltetik — ebbe bele nem számítva a keresetelési, eketési, temetési, valamint az anyakönyvi kiadványokért járó, díjakat, hanem egyedül a természetvények és ingatlanok közép jövedelmének értékét: egyházmegyénk magáévé teszi és elfogadja, oly módon, hogy a mennyiben az egyházak a fent kitétt összegű minimumot kiegészíteni képesek nem volnának, az 1848 XX. t. cz. 3. §-a léptetessék életbe.

39. szám. Esperest beterjeszti a bojtói leánytanítónak, küldöttség által megvizsgált, új bérlevélt.

Miután a bojtói leánytanító bérlevele 6 köblös földdel és 6 köblös búzával javított: a 3 példányban beadott új bérlevél a f. t. egyházkerületre a megerősítés végett örömmel terjesztetik fel.

40. szám. Beterjesztetik a püspökii lelkésznek, küldöttség által átvizsgált, új bérlevele.

A lelkészi ujonnan kiállított bérlevél, a rég 197 frttal haladván, hely-

ben hagyaték, s a f. t. egyházkerületre, megerősítés végett pártolólág felterjesztetni rendeltetik.

41. szám. A csatári egyház betérjesztő a fi. és leánytanító — ujonnan kiállított bérlevelet.

Miután az előjárók a bérleveleket nem sajátkezűleg írták alá, hanem egy és ugyanazon kéz a fi. és más a leánytanító bérleveleit, holott mind a 3—3 példánynak eredetinek kell lenni: e lényeges hiba kijavítása előtt a bérlevelek tárgyalás alá nem vétethetvén, visszaküldetni rendeltetnek, — s a kiállítás körüli hanyagság megrovatik.

42. szám. A pap-tamási egyház előjárói, lelkésze és leánytanítója folyamodnak a természetben teljesített munkák megváltását célba vevő egységesség megerősítéséért, melyet az átvizsgáló küldöttség, azon okból, mert a váltásdíj igen csekély, el nem fogadhatónak véleményez.

Az egyházmegye, a köldöttség véleményét magáévé tévén, s a munkák váltásdíját igen csekélynek találván, az egységesség meg nem erősíti; — s a bérlevelek a munkadíj emelése tekintetéből, visszaadtnak, azon hozzáadással, hogy a betérjesztendő kérvénynek a fitanító is írjon alá, mi most elmaradt.

43. szám. Olvastott Takács József lelkésznek Széplakon, 1875. decz. 22. kelt levele, melyben édes anyja néh. Takács Dánielné Meszlényi Zsófia halálát jelenti, s kéri esperest urat, hogy említett édes anyja temetési költségeit a kijárt 8 frt adassék ki.

Folyamodó kérelme, a fennálló lelkészgyámoldai alapszabályokkal ellenkezőn, meg nem adathatik, miről Takács József értesítettni rendeltetik.

Mind e számok hitelesítették:

Az 1. 2. 3. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 23. 24.

39 40. 41. 42. 43. számokat jegyezte Oláh József.

Az 5. 6. 7. 22. 25. 26. 35. 36. 37. 38. számokat Benedek László.

A 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. számokat Szűcs Lajos.

I. Melléklet

az 1876. márcz. 27. 28-ki 22. számhoz.

A bihari ref. egyházmegyei lelkész-gyámolda alapszabályai.

1. §. Az intézet neve: *bihari reform. egyházmegyei lelkész gyámolda.*

2. §. Keletkezett 1819. júl. 1-jén Nagyváradon tartott egyházmegyei gyűlésben; dr. Sándorfi József, világi tanácsbíró 100, gróf Rhédey Lajos, főispáni helytartó és segédgondnok pedig 1000 váltó forintot alapítván, oly módon, hogy éltökben a kamatot fizetendik, a tőke pedig haláluk után lesz kifizetendő. — Az 1821. márcz. 13. 14. napjain P.-Tamásiban tartott gyűlés megállapította a lelkészek által fizetendő évi járulékokat, 3 osztály szerint, 2 frt, 1 frt és 40 váltó krban.

Azonban, miután az alapítványok az alapítók halála után — alapító-level hiányában — elvesztek, az évi járulékok hanyagul fizetettek, s a számadások nem pontosan vitettek: Nagy István, akkori kis-szántói lelkész, erélyes fellépésére, az 1844. nov. 20. 21-én Nagyváradon tartott gyűlés, az ugyan ő általa kidolgozott új alapszabályokat megerősítette, — s ez alapon fejlődött a pénztár jelenlegi állására. Akkor a lelkészgyámintézeti pénztár alapja tett 964 frtot és 15 krt váltó czédulában, vagyis osztrák értékre vonva: 385 frt 66 krt.

3. §. Az intézet célja: a bihari ref. egyházmegye lelkészei özvegyei és árváinak évenkénti gyámdíjban részesítése, s a szolgálatra képtelenné vált lelkészek részére szerény nyugdíj biztosítása.

4. §. A gyámoldai pénztár rovatai: I. Jövedelem. II. Gyámdíj. III. Pénztárkezelés.

I. Jövedelem.

5. §. A gyámolda rendes jövedelem-forrásait teszik:

a) A rendes lelkészek évenkénti részvényei, 5 osztály szerint. I. osztálybeliek fizetni fognak évenként 12, — II. osztálybeliek 8, — III. osztálybeliek 6, — IV. osztálybeliek 4 frt 50 krt, — V. osztálybeliek 2 frt 25 krt, a mint ezt a következő táblázat mutatja:

I. Osztály.	II. Osztály.	III. Osztály.	IV. Osztály.	V. Osztály.
Bihar Bors Bojt Csokmő 5 Furta J. Hodos M. Keresztes N. Kereki Kis-Márja 10 Püspöki Szalárd Szent-János Zsáka 15 Várad-Olaszi Várad-Ujváros	Ártánd Csatár Darvas M. Telki 5 Pelbáthida Örvénd Siter Váncsod	Hk.-Kovácsi Hk.-Pályi Hk.-Ujlak Kis-Jenő 5 Kis-Szántó Nyüved P.-Ujlak Éltesd	Pósalaka Szaladógy Nagy-Szántó B.-Sz.-Márton 5 M.-Telegd P.-Töld Less — az V-ik osztályból, a lelkész felajánlása folytán	Fugyi M.-Kakucs Nagy-Tótfalu Rév 5 F.-Vásárhely
16 × 12 = 192 frt.	8 × 8 = 64 frt.	8 × 6 = 48 frt.	7 × 4 f. 50 = 31 f. 50	5 × 4 f. 25 = 11 f. 25

A részvényt fizető lelkészek száma 44. Az évi részvénydíj összege volna 346 frt 75 krt, de minthogy Pap Károly, püspöki lelkész, 100 frt alapítványát befizette, ennek 8% kamata levonván, lesz: 336 frt 75 krt.

A részvény-díjak évenként az egyházlátogatás alkalmával lesznek a szabályszerű látogatásnak beadandók, szabályul vétetvén, hogy a kik részvényeiket be nem

adnák, az esperest írásbeli meghagyása folytán, a gondnokok által a lelkész fizetéséből letartóztatandók, s általuk az esperestnek befizetendő lesznek.

b) Rendes jövedelmi forrás: a minden új év első napján a perselybe gyűlendő könyöradományok.

6. §. A gyámolda nem rendes jövedelmei:

a) Azon első betétel, melyet minden új rendes lelkész első évi fizetésének fele részében — az özvegy-árvai kegyelet-évet az 1875. nov. 1. 2. közgyűlés 12. sz. a. végzése végkép eltörölve — a gyámoldai pénztár javára fizetni köteles, azon okból, hogy a pénztárnak 1821-dik év óta gyűlt tőkéje hasznáiban részesülend. A más egyházmegyéből ezen egyházmegye kebelében állomást nyerő rendes lelkészek is új lelkészekül tekintetnek, — miről az illetőket, előforduló esetben, a meghívhatási engedélyt adó esperest értesíteni. — A féljövdelem megállapítása céljából: a lelkész a maga egyháztanácsával, a lelkési fizetést, a díjlevél pontjai szerint, külön-külön, és összesen megbeszéli, — a lakás, beltelek és stola kivételével — s a becslés hiteles példányát, a díjlevél másolatát mellékelve, az esperest előleges felhívása folytán betérteszti az ősi közgyűlésre, mely a kiküldött bizottság megbírálása s véleménye után, a fizetendő összeget meghatározza. — Azon lelkészek, kik a megállapított összeget az év végével le nem fizethetnek, tartozásukat legalább 3 év alatt egyenlő részletben törleszteni. (Egyhm végzés. 1871. nov. 6. 7. 11. sz.)

b) Nem rendes jövedelmi forrás: az időköz, vagy félfizetést élvező lelkészek által fizetendő évi részvénydíj, melyet, ha a lelkési állomás egész jövedelmét élvezik, egészben, ha pedig fél jövedelemben részesülnek, felében kötelesek fizetni — a másik fél részvényét a jövedelem felében részesülő egyház, vagy özvegy és árvák fizetik; — az alapnak egy évben is csönkülést szenvedni nem lehetvén.

c) Végre mint a már tett, egy után teendő kegyes alapítványok.

7. §. A pénztár rendes jövedelmei — kivén a kiköcsönzött tőkék kamatait, s a féljövdelemet, melyeket a pénztárnok vesz be — az esperestnek kezébe fizetendők, ki azokat lehető legrövidebb idő alatt, nyugta és ellennyugta mellett, a pénztárba beszolgáltatni köteles.

II. Gyám di j.

8. §. A gyámdijban az özvegyek és árvák nem az osztályozás szerint fizetett részvény arányában, hanem kivétel és részhajlás nélkül, mind egyenlően részesíttetnek.

9. §. Az özvegy élvezni fogja a gyámdíjt férje halála után, akkor, mikor annak fizetését élvezni megszűnik; ha pedig özvegy nem marad, élvezni fogják az árvák, hasonlóan akkor, mikor atyjuk jövedelmét élvezni megszűnnek.

10. §. Az özvegyre nézve a gyámilletőség megszűnik, ha meghal, vagy férjhez megy; az árvákra nézve, ha meghalnak, házasságra lépnek, vagy ha eltök 18-ik, illetőleg, ha tudományos pályára készülnek, mi tanári bizonyítvánnyal igazolandó, 20-ik évét betöltötték; az első és utolsó esetben rögtön, házasság esetében az esküvés napján. E szabály alól kivételnek azon 18 évet meghaladott árvák, kiknél testi nyomor, vagy észhiány szolgál a megélhetésre és házasságra nézve akadályul.

11. §. Ha a nő özvegyen marad, maga egy egész gyámdijban részesül; ha gyermekei vannak, azonkívül minden gyermek azonban $\frac{1}{4}$ gyámdijai összege, az anyáival együtt két egész gyámdíjat tul nem haladhat. Egy gyámdijban részesül az egy, vagy több apátlan és anyátlan árva is; és ezen gyámdíjat, halálozás, házasságra lépés, vagy életkoruk 18-ik éve betöltéséig élvezik.

12. §. Ha gyermekes özvegy, részvényét fizető gyermekes taghoz megy férjhez, és ismét özvegyen marad, a házasságból származott árvák, ha mindkét rendbeli ő tartja, vele együtt, két gyámdijban részesülnek; ha pedig a mostohák más által tartatnak, azok együtt, vagy ha csak egy volna is, egy egész gyámdijban részesülnek.

13. §. Ha intézeti tag nem intézeti gyermekes özvegyet vesz nőül, ennek gyermekei a gyámdijhoz igényt nem tarthatnak. Ha gyámdijas özvegy nem intézeti taghoz megy férjhez, a maga személyére nézve elvesztí ugyan a gyámdíjt, de intézeti tag férjétől származott gyermekei egész díjban részesülnek.

14. §. Az oly intézeti tagoknak, kik ezen egyházmegyéből más egyházmegyébe mentek át szolgálat végett, özvegyei és árvái nem lesznek a pénztár által gyámolítandók.

15. §. A gyámdijhoz igényt elvesztik az oly lelkészek özvegyei és árvái, kik önként léptek ki a papi hivatalból, midőn még a szolgálatra alkalmasok lettek volna.

16. §. Egy egész gyámdijban részesülnek az öregség, vagy lelki és testi nyomor által szolgálatra tehetetlenné vált lelkészek.

17. §. Az oly egyének, kik önvétségök miatt egyházi bírói ítélet folytán hivatalukból letétettek, az intézet jótékonyágát nem élvezhetik; azonban az önvétek nélkül szenvedő nők és gyermekek, özvegy és árvákul tekintendők.

18. §. A segélyérti folyamodványok, az árvák keresztleveleinek kapcsában a tavaszi közgyűlés után bármikor a pénztárnokhoz lesznek beadandók. Az egyházmegye kebelén kívül lakó árvák, a helybeli lelkésztől életben létükről, a nyugdijas nők pedig férjtelenségükről bizonyítványt venni, s beküldeni tartoznak. Megjegyeztetik, hogy a folyamodások, a folyamodók személyes megjelenését nem kívánják. A gyámdíjak, a lelkész halála bejelentése után az esperesi és pénztárnoki hivatalhoz, az egyházi év végével, a pénztárnok által minden további utalványozás nélkül kifizetnek az okmányokat előre beküldött folyamodóknak, vagy megbízottjaiknak, az előlegesen beküldött nyugta mellett.

19. §. Az egyszer tökesített összegek illethetetlenek, — ezekhez számítottván az évi részvénydíjak is — és gyámdijakká semmi szin alatt nem fordíthatók.

20. §. A segélyezendő özvegyek és árvák részére: az eddig segélyezettek nézve, a közelebb járult 40 frt gyámdíj állapítatik meg végleg, míg a kamat 10 % lesz. Jövőre pedig a felebb emelt évi járulékot fizetők özvegyei és árvái nézve, 3 évről, 3 évre mindig meghatározott összegben — kamatból bizonyos összeg, legalább 300 frt, mindig tökesítettven — állapítatik meg az esperest elnökölte alatt, a lelkészi testület által az egyetemes értekezleten — mi tudomás végett az egyházm. gyűlésnek bejelentetik. — Az eddig segélyezettek névsora — a nyivántartás végett — ide ígtattatik:

1. Öz. Szabó Istvánné		40 frt	Áthozat	360 frt
2. Öz. Varga Pálné		40 "	10. Öz. Kovács Lászlóné	40 frt
3. Öz. Nagy Dánielné		40 "	11. Öz. Lőkös Sándorné	40 "
4. Néh. Kondor Imre árvája		40 "	12. Öz. Sipos Lajosné Szőke Eszter	40 "
5. Öz. Szemes Jánosné		40 "	13. Öz. Daróczy J.-né Pap Karolina	40 "
6. Váci J. elaggott lelkész		40 "	14. Öz. Lovas Dánielné	20 "
7. Néh. Szokolay Ist. árvái		40 "	15. Néh. Lovas Dániel árvái	20 "
8. Öz. Hasci Jánosné		40 "	16. Néh. Ecsedi János árvája Lidia	8 "
9. Néh. Török Zsig. árvája		40 "	Egész összeg:	568 frt.
Lapösszeg:		360 frt.		

III. Pénztár-kezelés.

21. §. A pénztár-kezelés egy pénztárnokra bízatik.

22. §. A pénztárnok kellő tekintettel nem csak erkölcsi, hanem anyagi biztosítékra is, a megyebeli közpapak közzül választatik: ki is a pénztárt a bizottság számvevő, és közgyűlés ellenörködése mellett, felelet terhe alatt kezelendi. A honnan:

23. §. Mielőtt a pénztárt átvénné, a gyámolda részére kellő anyagi biztosítékot tartozik nyújtani az általa aláírandó biztosító iratban.

24. §. A pénztárt kezelő pénztárnoknak évenként 100 frt tiszteletdíj adatik. — Ha nem Nagyváradon lakik, utazási átalányul még 20 frt.

25. §. Halhatatlan testületeknek, mint községeknek, egyházaknak, a gyámoldai pénztár nem kölcsönözhet.

26. §. Magános személy, tehermentes ingatlan vagyonra következő kellékek mellett kölcsönözhet a pénztárból: Írásban foglalt kérvénye kapcsában, vagyoni állásáról igazoló becsú levelet, hitel telekkönyvileg bekebelezett kötvényt, a biztosítékul lekötendő épületek tüzkármentesítéséről szóló kötvényt és díjkötelezést, mely a lejárat előtt megújítandó, tartozik a pénztárnoknak, utóbbit minden évben, átadni. A kölcsönzésnél szükséges, hogy a kölcsönvevő és neje a visszafizetésre nézve magokat in solidum kötelezzék. A becsértéknek a kölcsön veendő összeget háromszorosan kell meghaladnia. Szöldre, mint a mely hanyag kezelés mellett elértékételenülhet, kölcsönt adni nem lehet.

27. §. Egyházi személyek, az előbbi cikkekben említett kellékek mellett kölcsönözhetnek, ha fekvő birtokuk van; ha nincs, két biztos, azaz szilárd vagyoni állásban lévő kezes jóállása mellett. Egy lelkész, egynél többért nem kezelkedhetik.

28. §. A pénztárnoknak kötelessége lévén a pénztár hű és gondos kezelése, felelet terhe alatt gondoskodnia kell arról, hogy a gyámolda pénze gyümölcsstelenül soha ne heverjen, hanem a lehető legrövidebb idő, pl. a felvételtől számítandó legfeljebb 15 nap alatt kiadassék; azon előjöhött esetben pedig, ha kölcsönvevő nem jelentkeznék, a heverő pénzt a takarékpénztárba beadni köteles.

29. §. A gyámolda kiadott tőkeinek évi — jelenleg 10 % — kamatai a pénzfelvételek előre lefizetendők.

30. §. Az adós a gyámoda tőkéjét hat heti felmondás után, mely felmondás, ha a tőkét önként visszafizetni akarná, az adós által is megtartandó lesz — a pénztárnok kezébe haladéktalanul lefizetni tartozik, különben az 1868. LIV. t. cz. 3. czime 1. 2. fejezetei értelmében, ellene az eljárás foganatosítandó.

31. §. A pénztárnok tartozik rendes jegyzőkönyvet vezetni, s abba minden bevételeit és kiadásait pontosan bejegyezni, azt az esperestnek vizsgálat végett bár-mikor előmutatni, hogy így a pénztár miben léte, minden pillanatban látható legyen. Esperest pedig köteles egy mellé veendő taggal a pénztárt legalább évnegyedenként egyszer megvizsgálni.

32. §. A pénztárnok minden évben a tavaszi közgyűlésen a pénztárnak egész állásáról mulasztathatatlannal, pontos számadást fog előmutatni két példányban: a bevételt és kiadást a hozzájuk mellékelt kötvények, nyugták s ellenyuták s más oklevelekkel együtt világos jegyzékben előterjesztvén. E számadást, melyet az esperest által meghívandó, s elnöke alatt bizottság, a tavaszi gyűlést megelőzőleg megvizsgál és aláír — a közgyűlés, a többi pénztári számadásokkal együtt — minden más teendői előtt tárgyalja. A helybehagyott számadásnak két példánya, mely mindig e záradékkal hagyandó helybe: a szokott fentartás mellett, egyházként közzétendő lesz, az egyik példány a visszaérkezés után az egyházmegye levéltárába tétetvén, másik a pénztárnoknak visszaadtván.

133. §. A gyámoda életére felügyelő joggal, az esperest elnöke alatt az alapító lelkesi testület bír; ez állapítja meg a körülményekhez képest a kamatlábat s 3 évről, 3 évre a gyámdíjat; választja írásban beadott szavazattal a pénztárnokot, ki a gyűlésnek bejelentvén, az esküt a gyűlés színe előtt teszi le.

34. §. A gyámodai szabályok minden hatodik évben vizsgálat alá vétetnek s a szükség és változható körülményekhez képest módosíthatnak, s a netán módosított alapszabályok, tudomás és megerősítés végett az egyházmegyei közgyűlésnek bejelentendők.

35. §. Ez alapszabályok kinyomatási költségét a lelkesi kar viseli.

II. Melléklet

az 1876. márcz. 27. 28-ki 22. számhoz.

A bihari ref. egyházmegye közpénztárának alapszabályai.

1. §. Czim. A bihari reform. egyházmegye közpénztára.
2. §. Cél. Az egyházmegye közigazgatási szükségének fedezése.
3. §. A pénztár rovatai: I. Jövedelem. II. Kiadás. III. Pénztárkezelés.

I. Jövedelem.

4. §. 1-ső jövedelemforrás: az egyházak által fizetendő évi járulékok. Az egyházak, azok jövedelmét és népességét vévén tekintetbe, négy osztályba soroztatnak.

I. osztály. Bihar, Bojt, Bors, Csökmő, Furta, M. Keresztes, N.-Kereki, Kis-Marja, Püspöki, Szalárd, Szent-János, Zsáka, Váncsod, Nagyvárad. — 14 egyház, fizet 6 frtjával 84 frtot.

II. osztály. Ártánd, Csatár, Darvas, J. Hodos, Örvend, Siter, Szaldbágy, P.-Tamási, M.-Telki, P.-Töld. — 10 egyház 4 frtjával 40 frtot.

III. osztály. Eled, Nyüved, H.-K.-Kovácsi, H.-K.-Pályi, H.-K.-Ujlak, M.-Telegd, Pósalaka, Kis-Jenő, B. Szent-Márton, P.-Ujlak, Pelbárthida, Kis-Szántó, N.-Szántó. — 13 egyház 2 frtjával 26 frtot.

IV. osztály. Fugyi, M.-Kakucs, Less, Rév, F.-Vásárhely, N.-Tótfalu. — 6 egyház 1 frtjával 6 frtot.

Összesen 43 egyház fizet 156 frtot.

Ezen járulékok egyházlátogatás alkalmával szedetnek be, a közpénztár illető egyéb pénzekkel, külön tabellán; a megtörtént befizetést bizonyítja a lelkes és gondnok aláírása.

5. §. 2-dik jövedelemforrás: az 1823-iki convent által az egyházmegyék közszükségeire az egyházi hasznvételektől rendelt díjak, jelesül: a lelkesek kibocsátásáért (exmissio) és bekebelezéseért (ingrematio).

a) A kibocsátási díjakat fizetik az új rendes lelkesek, és az azokat hívó egyházak. Ambár pedig a convent az egyházaknak 3 osztályba leendő soroztatása szerint, 12, 8 és 4 frtot rendelt fizetett, ugy a lelkesek, mint az egyházak által: m. a. tekintettel az egyházmegyénkben lévő aránytalanul szegényebb egyházakra, az eddig gyakorlatban volt 5 osztály állapítatik meg, és pedig:

I. osztály. Bihar, Bors, Bojt, Csökmő, Furta, M.-Keresztes, N.-Kereki, K.-Marja, Püspöki, Szalárd, Szent-János, Zsáka és Nagyvárad; 13 egyház fizet 12—12 frtot.

II. osztály. Ártánd, Csatár, Darvas, J. Hodos, Örvend, Siter, Szaldbágy, P.-Tamási, Váncsod; 9 egyház fizet 10—10 frtot.

III. osztály. Eled, Nyüved, M.-Telegd, M.-Telki, P. Töld; 5 egyház fizet 8—8 frtot.

IV. osztály. H.-K.-Kovácsi, B.-Szent-Márton, H.-K.-Pályi, H.-K.-Ujlak, P.-Ujlak, Pelbárthida, Pósalaka, Kis-Szántó, Nagy-Szántó, Kis-Jenő; 10 egyház fizet 4—4 frtot.

V. osztály. Fugyi, F.-Vásárhely, Less, M.-Kakucs, N.-Tótfalu, Rév; 6 egyház 2—2 frtot.

b) Bekebelezetési díjakat fizetnek bármely elnevezés alatt szolgálni kezdő, tiszteletes czimet viselő egyének, mint: időközi, segéd-lelkesek, vallástá nárok, osztály-különbség nélkül 2 frtot; ezen esetben az egyházak nem fizetnek.

c) A tanítók bekebelezési díjúl osztályzati különbség nélkül fizetnek 2 frtot; valamint az azokat hívó egyházak is.

d) Ideiglenes és segéd tanítók bekebelezési díja 1 frt, — melyet elsőbbség, egyház és ök, utóbbiak pedig magok fizetnek.

6. §. 3-ik jövedelemforrás: a változási díjak, az 1823-iki convent, és fennálló gyakorlat szerint. A lelkesek változási díjúl fizetnek 4 frtot, a tanítók 2 frtot, osztálybeli különbség nélkül — az egyházak is, az idézett conventi végzés szerint,

mindkét esetben ugyanannyit fizetvén. E díjak a közgyűlés színe előtt a pénztárnoknak lefizetendők; különben az illető új állomását el nem foglalhatja.

7. §. 4-ik jövedelemforrás: az 1823-ki convent határozata szerint az egyházmegyék szükségéi fedezésére rendelt *évnegyedenkénti hirdetésből bejövő szedelelem*, — hathatós szavakkal ajánlatva az 1823-ki conventi rendeletben megszabott forma szerint.

8. §. 5-ik jövedelemforrás: a közigazgatás köréhez tartozó, némely lelkészeknél gyakorta tapasztalható mulasztások, hanyagságok, főképen pedig a szavazatok beküldésének elmulasztása, vagy azok formáságának meg nem tartása miatti *bírságok*, melyek minden egyes esetben 1 frtban állapíttatnak meg; — az indokolt mentesség utja az illetőktől el nem zárván. A hanyagság és a szavazásnál felmerült hibák miatt a felelősség a lelkészeket terheli.

9. §. 6-ik jövedelemforrás: a *vizsgáló küldöttségi díjak*. A pert indító fél, vagy felektől az 1874. okt. 26., 27-ki 15. szám alatti végzés szerint, a vizsgáló küldöttségi díjak az esperest kezéhez előre leteendő, s ha azokból ki nem telnének, utólagosan beveendő. Ha a kiküldöttek dijjáról lemondanak, azok a közpénztárt illetik. — A vizsgáló küldöttség jelentéséhez, mindenkor tartozik mellékelni a költség számítását; különben a költségek részlete meg nem ítéltetnek. — Önként értődik, hogy a perköltségeket a vesztes fél, vagy felek viselik, s az esperest által, szükség esetében, közigazgatási uton behajtatnak.

Lelkész-választásra kiküldöttek, akár tanácsbírák, akár közlelkészek, napidíjt nem követelhetnek.

10. §. 7-ik jövedelemforrás: Miután az egyházkerület közigazgatási költségei fedezésére előbb tervezett, minden lélekszám utáni $\frac{1}{4}$ kr. kivetést az 1859. aug. 10-iki egyházkerületi gyűlés 124. szám alatti végzése $\frac{3}{4}$ kr-ra szállította le; — azonban egyházmegyénk e leszállítás közhiérre tétele előtt, 1859. szept. 6-iki képviselői közgyűlése 76. szám alatt, a $\frac{1}{4}$ krt elfogadta és megajánlotta: *az innen eredő felesleg a házi pénztár javára esik*. E felesleg 1875-ben tett 48 frtot.

11. §. 8-ik jövedelemforrás: *Az esperesti pecsétdíjak*, melyek nem az esperestnek szolgálnak jövedelmül, hanem a házi pénztárt illetik. E díjak fizetettnek az esperest által pecsét alatt kiállítatni szokott okmányokért, ilyenek: *esperesti beleegyezés (consensus) elbocsátás, bizonyítványok megerősítése, segéd-, vagy időközi lelkészek felhatalmazása (taculatio)*. A pecsétdíj 1 frt, s az illetők által figyelmeztetés nélkül leteendő; — ha le nem fizetett, az esperest utalvány mellett átteszi a tartozást, a bevétel végett a pénztárnokhoz. — A kánon által tiltott napokon esketésérti esperesti engedély díja 2 frt.

E dijjáról az esperest rendes jegyzéket vezet, s évnegyedenként a pénztárnoknak, ellennyugta mellett, átadja. Rendkívüli esetekben az elengedés az egyházmegye határozatától függ.

12. §. 9-ik jövedelemforrás: *az egyház látogatók napidíjai*. Ezek az egyházak által fizetettnek a 4. §-ban megállapított osztályzat szerint, és pedig:

I. osztályú	14	egyház fizet 4 frtjával	56 frtot
II. "	10	" " 3 " "	30 "
III. "	13	" " 2 " "	26 "
IV. "	6	" " 1 " "	6 "

Összesen: 118 frtot.

13. §. 10-szer. Miután az 1870. nov. 21-iki közgyűlés, 144. sz. a. elhatározta, a közgyűlések jegyzőkönyveinek kinyomatását: a nyomdai és füzési költségeket a közpénztár előlezi, hanem a költségek utólagosan visszapótlandók oly módon, hogy csupán a kiállítási költségek téríttessenek vissza. A jegyzőkönyvek árát — melyet az esperest szab meg — fizetik az egyházak, lelkészek és tanítók, kivétve az IV. osztálybeli 6 egyház, melyeknek csak egy példányban küldendők meg, az egyházak terhére. A jegyzőkönyvek, hogy az illetékes helyekre is megküldethessenek, és felesleges példányok sem maradjanak fen: 180 példányba nyomtatandók.

Nyomás alá a jegyzőkönyveket az esperest készített el külön díj nélkül, irodai átalánya terhére.

14. §. 11-ik jövedelemforrás: *A tőkepénz kamatai*. Jelenlegi tőke 5894 frt.

15. §. A közpénztárt illető összes díjak — a mennyiben be nem fizetett-mellett, felelősség terhe alatt, a közpénztárnok számadása alá, haladéknélkül beszállítandók.

16. §. Évi jövedelmi előirányzat:

1. Egyházak évi járulékai (határozott)	156 frt
2. Kibocsátás, bekebelezés (bizonytalan) átlag	10 "
3. Váltóási díjak (bizonytalan) átlag	20 "
4. Négszeri hirdetés, mintegy	10 "
5. Bíróság	—
6. Vizsgáló küldöttségi díjak	—
7. Felesleg a $\frac{1}{4}$ kros adóból	48 "
8. Pecsétdíjak, mintegy	12 "
9. Látogatási díjak (határozott)	118 "
10. Nyomatványok	—
11. 5894 frt tőkének jelenlegi 10 % kamatja	589 "
Összeg:	963 frt 40 kr.

II. Pénztári kiadások.

17. §. A pénztári kiadások három rovat alá vonhatók, u. m. I. Gyűlés tartás. II. Tisztviselők díjazása. III. Kiküldetési kiadások.

18. §. Ezen három nemű kiadások következőleg állapíttatnak meg:

I. *Gyűlés tartására*: esperest és öt egyházi tanácsbíró, tehát 6 tag részére a napi díj 3—3 frt. Egy gyűlésre, a hitelesítéssel 3 napot véve, számíttatik napi díj 18, két gyűlésre 36 napról. Tehát 3 frtjával esik gyűlés tartásra évenként 108 frt. Megjegyeztetvén, hogy a ki 3 hónap alatt napi díját ki nem veszi, az a pénztár javára visszasamarad.

II. *Tisztviselők fizetésére*:

1. Esperestnek (tisztletdíj, irodai átalány s postára járóknak)	250 "
2. Két egyházi jegyzőnek à 32 — 32 frt (az írószerekkel együtt)	64 "
3. Pénztárnoknak	50 "
4. Ugyan annak, ha nem Váradon lakik, utpénz	20 "
5. Egyházlátogatóknak napidíj személyenként 2 frt; — 30 napot számítva $2 \times 30 = 60 \times 2$	120 "
6. Egyházkerületre küldött egyházi és világi képviselőknek két gyűlésre évenként à 15 frt	60 "
7. Egyházmegyei végzéssel kiküldött, és számadás vizsgálatra esperest által behívott bizottsági, egyházi tagoknak, napi díjak 3 frtjával, mintegy	21 "
8. A megyeház házmeesterének a terem gondozásáért, egy-egy gyűlésen à 2 forint	4 "

Összeg: 697 frt.

Az előszámlált meghatározott tételeken túl — egyházmegyei felhatalmazás nélkül — kiadni, a pénztárnok jogosítva nincsen.

III. *Kiküldetési költségek* a perlekedő felek által teljesíttetnek.

19. §. Jövedelmi és kiadási előirányzat összehasonlítása:

Jövedelem	963 frt 40 kr.
Kiadás	697 " — "

Maradna tőkésítésre 266 frt 40 kr.

20. §. A vizsgálatra kiküldöttek napidíjai, úgy az egyházi, mint világi tagokra nézve, 3—3 frtban állapíttatnak meg, fuvar és ellátáson kívül. Ha előfogat nem adatik, annak díja a költség számításba telveendő.

21. §. A pénztárt illető hátralékokat — a tőkepénz kamatain kívül — a pénztárnok, ha az ő felszólítása sikertelen, az esperesthez terjeszti be, ki azokat a hely gondnoka által, vagy polgári közigazgatási uton behajtatja.

III. Pénztár kezelése.

22. §. A pénztár kezelése egy pénztárnokra bízatik, ki kellő tekintettel nem csak erkölcsi, hanem anyagi biztosításra is, a megyebeli közpapak közül választatik s a pénztárt, az esperest és közgyűlés ellenőrködése mellett, felelet alatt kezelendik. A honnan:

23. §. Mi előtt a pénztárt átvénné, köteles biztosító levelet adni s biztosítékul minden javait lekötöni.

24. §. A pénztárt kezelő pénztárnoknak évenként 50 frt tisztletdíj adatik, s ha nem Váradon lakik, 20 frt utazási átalány.

25. §. Halhatatlan testületeknek, mint községeknek, egyházaknak, a közpénztár nem kölcsönözhet.

26. §. Magános személy, tehermentes ingatlan vagyona, következő kellékek mellett kölcsönözhet: írásba foglalt kérvénye kapcsában, vagyoni állását igazoló becsű levelet, hitelteljeskönyvileg bekebelezett kötvényt, a biztosítékkal lekötendő épületek tűzkármentesítéséről szóló kötvényt, és díjkötelezést, mely a lejárat előtt megújítandó, tartozik a pénztárnoknak — utóbbit minden évben — átadni. A kölcsönzésnél szükséges, hogy a kölcsönvevő és neje visszafizetésre nézve, magukat in solidum kötelezzék. A becsértéknek a kölcsön veendő összeget háromszorosan kell meghaladnia. Szőlőre kölcsönt adni nem lehet. — A kamatlatbat koronkint, az egyház-megyei gyűlés határozza meg; — jelenleg 10 %.

27. §. Egyházi személyek, ha ingatlan birtokuk van, az előbbi czikkben említett kellékek mellett, kezesek nélkül kölcsönözhetnek; ha pedig nincsen, két biztos és szilárd vagyoni állásban levő kezes jóállása mellett. — Egy lelkész egyéni többért, szabályszerűen, nem kezeskedhetik.

28. §. A pénztárnoknak kötelessége lévén a pénztár hű és gondos kezelése, felelet terhe alatt gondoskodnia kell arról, hogy a pénztár pénze gyümölcsstelenül soha ne heverjen, hanem lehető legrövidebb idő, p. o. a felvételtől számítandó legfeljebb 15 nap alatt kiadassék. Ha pedig kölcsönvevő nem jelentkeznék, a heverő pénz takarékpénztárba beadni köteles.

29. §. A pénztár kiadott tőkének évi kamatai a pénz felvételekor előre lefizetendők.

30. §. Az adós a pénztár tőkéjét törvényszerű hat heti felmondás után, mely felmondás, ha a tőkét önként visszaadni akarná, az adós által is megtartandó lézen, a pénztárnok kezébe haladéktalanul lefizetni tartozik; különben az 1868. 54. t. cz. III. czim, 1. 2. fejezete értelmében, ellene az eljárás foganatosítandó.

31. §. A pénztárnok tartozik rendes jegyzőkönyvet vinni, s abba minden bevételeit és kiadásait pontosan bejegyezni s az esperestnek vizsgálat végett bármikor bemutatni.

32. §. A pénztárnok minden évben, a tavaszi közgyűlésen, a pénztárnak egész állásáról, mulasztatlanul pontos számadást fog előmutatni, — a bevételt és kiadást, a hozzájuk mellékelt kötvények, ellennyugták s nyugták s más oklevelekkel együtt világos számadásban előterjesztvén. A pontosan, két példányban készített s a számvevő bizottság által aláírt számadást a közgyűlés, minden más teendői előtt megvizsgálja, s felmentés csak azon záradékkal: „a szokott fentartás mellett” adandó meg. A vizsgálaton átmert számadás két példány egyházként köröztetendő, melyek egyike — a körut bevégeztével — a levéltárba tétetik, másika a pénztárnoknak visszaadatik.

33. §. A pénztári alapsabályok minden hatodik évben vizsgálat alá vételenek, s a szükség és változható körülményekhez képest módosíthatnak.

34. §. Ez alapsabályok kinyomatási költségét a közpénztár viseli.

Betűrendes tárgymutató:

Államsegély kiosztása tárgyában az egyhker. küldöttség munkálata módosítás- sal elfogadtatik	Szám.
Balog Lajos h.-k.-kovácsü vegyes tanítóvá lesz	24
Bojtó leánytanítói új bérlelve megerősítésre ajánltatik	14
Csatárnak, parlag szőlője eladása ismét nem engedtetik meg	39
Csatári rektori kút ügyében	21
Csatári fi- és l.-tanítói bérlevelek visszautasítottak	31
Csató Péter, n. kerekü leánytanítóul meghagyatik	41
Csökmői presbyterium megalakult	12
Egyházkerületre küldendő képviselők	26
Énekes könyv újabb kiadása tárgyában	33
Engi Ferencz ártándi fitanítóul megerősítettik	25
Esperesti jelentés a belhivatalnoki karban történt változásokról	8
F.-vásárhelyi kiskoru árvák egyházi tartozása ügyében vizsgálat rendeltetik	7
H. K.-Szaladobágyra, az eladatni kért szőlők ügyében, küldöttség	34
Ideiglenesekül tekintett tanítók	29
Kismarjai egyház, a város által tett alapítvány ügyében	19
Kónya Károly k.-jenői vegyes tanítóvá lesz	30
Közpénztári alapsabályok megerősítettnek	16
Lázár Gergely h.-k.-szaladobágyi vegyes tanítóvá lesz	22
Lelkészgyámoldai általános takarékmagtar megszünt	15
Lelkészgyámoldai alapsabályok megerősítettnek	20
Lelkeszi fizetés-minimum tárgyában	22
Lengyel János elnyomorodott tanító államsegélyre ajánltatik	38
Lengyel Károly csatári orgonista — tanítóvá lesz	23
Lévai János, m.-telegdi vegyes tanítóvá lesz	10
Millye Gyula világi tanácsbíróvá választott	13
Nagy János, tan. ért. pénztárnok, mulasztásáért megrovatik	5
Nagy Imre m.-keresztesi kis fitanítóvá lesz	4
Népiskolai nagy szünidő tárgyában	9
Örvendi egyház a tanítói fizetést javította	28
Paptamási munkaváltságdíjak, csekélységek miatt, nem fogadtatnak el	37
Pótkötvények veendő a 6 %-ot kötelezettéktől	42
Püspöküi lelkési új bérlelve megerősítésre ajánltatik	3
Révi templom felszenteltetett	40
Ritoók Zsigmond a gyűlésen jelen nem lehet	35
Szabó Károly közpénztárnok lemondása nem fogadtatik el	1
Számadások: I. Közpénztári. II. Lelkészgyámoldai. III. Könyvtárnoki. IV. Es- peresti. V. Tanítógyámoldai — helybe hagyatnak	6
Sarkadi József, n.-szántói vegyes tanítóvá lesz	2
Szikszay József l.-gyámoldai pénztárnok kérelme megadatik	17
Takács József kérelme nem teljesíthető	27
Tanítói orsz. nyugdíjintézetet illető évi adókat, az egyházak a hivekre kiróv- hatják	43
Tóth Gergely, h.-k.-pályi vegyes tanítóul meghagyatik	36
Ürességben maradt tanítói állomások	11
Zádori István és neje, csatári lakosok, önköltségükön, 600 frtért orgonát ké- szíttetnek	18
	32

Mellékletek.

- A bihari ref. egyházmegyei lelkészgyámoldai alapsabályai.
- A bihari ref. egyházmegyei közpénztári alapsabályai.

